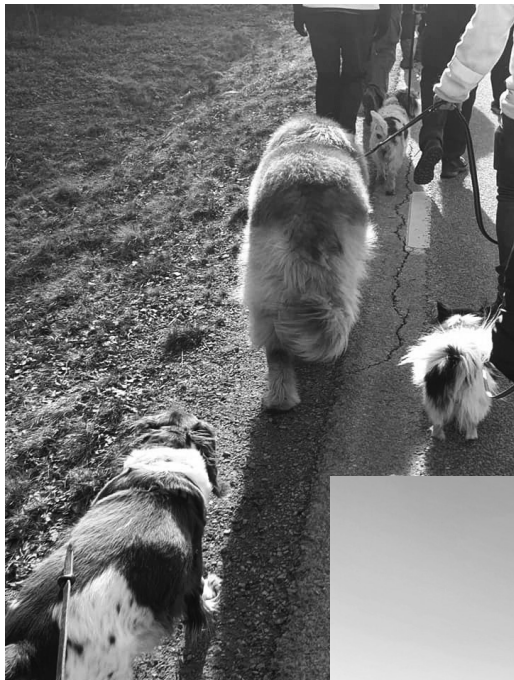
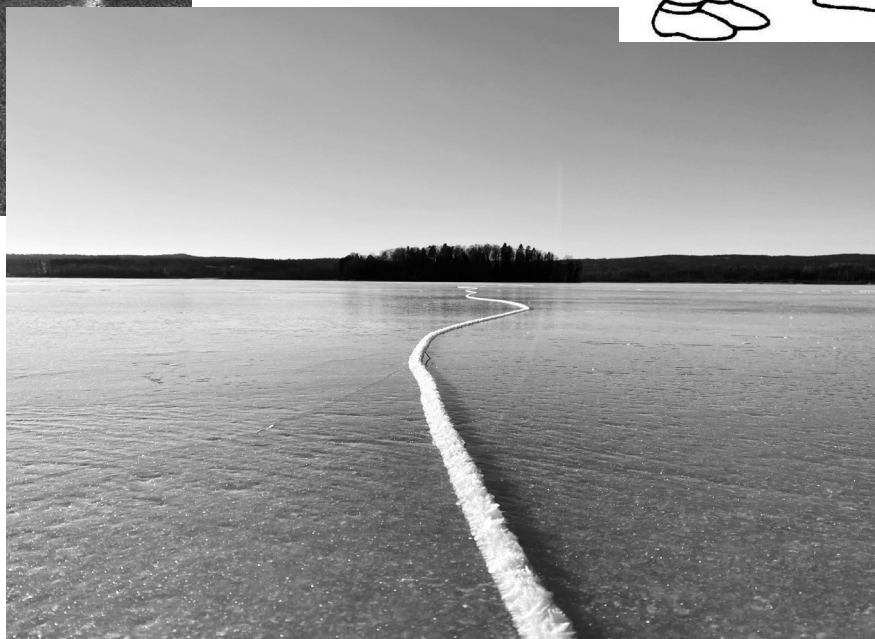

ÖSTRA OCH VÄSTRA KILA BYGDEBLAD

NUMMER 2021 : 1 ÅRGÅNG 32

Sidan 6

Sidan 16

Sidan 17

Ordförandens ruta

Inget är sig likt längre i dessa coronatider.

År 2020 blev ett stillsamt år, nästan allt var inställt i väntan på bättre tider. Vi väntar fortfarande, tyvärr. Byalagets årsmöte blev först flyttat till hösten, då trodde vi att pandemin var över. Men det blev ingen lindring snarare tvärt om. Detta år planerar vi på samma sätt. Till hösten tror vi det är bättre tack vare vaccineringen. Vi hade en plan att genomföra årsmötet digitalt men risken är uppenbar att det skulle bli mer datastrul än möte så vi avstod den idén. Vi är väl medvetna om att vi bryter mot stadgar men hellre det än att folk skall bli sjuka.

Hur blir det i sommar? Det enda jag vet är att jag inte vet. Midsommarfirande på von E blir det inte. Läs mer om von E på annan plats i tidningen. Kilaveckan m.m. beror helt på folkhälsomyndighetens rekommendationer.

Däremot så har vi en del praktiska saker som skall ordnas. Badflotten vid Ba skall på plats. Bryggan vid kilaön behöver en rejäl översyn. Badbryggan vid Sjön Sjö skall ordnas med, städdagar och lite annat. Du som har tid över och vill hjälpa till är välkommen. Prata med någon i byalaget.

Håll i, håll ut, håll avstånd. Så ses vi.

Arne Berg 070-679 43 02

Stefans ledare

Nu har vi levt i *pandemi* i över ett år. Lite trött är man på alla dessa ord som förknippas med Coronan. Det har ju ändrat vårt liv en hel del. Men ljusningen är ju i alla fall att vaccineringen är igång. Och vår Vårdcentral I Nysäter som åter öppnat igen (se artikel) Så vi ser med positiv tillförsikt att vi går mot en någorlunda bättre sommar och höst. Glädjande är att våra Kilaföretag/ Annonsörer har haft det någorlunda gynnsamt trots pandemin. Och vi har vant oss lite mer av den digitala världen. Men vandringarna Kila Runt på Västra och Kultur Natur vandringarna på Östra sidan fortsätter som vanligt med flera vandringar med grillning och samlar en hel del folk och vovvar i ur och skur. Friluftslivet har ju ökat under denna tiden, och

har nog aldrig sett så mycket folk utomhus speciellt när solen tittat fram. Och snö för skidåkning och mycket fina skridskoisar har vi haft. Håll i, håll ut, håll avstånd och var försiktiga fortsättningsvis, så klarar vi det här gemensamt.

Byalaget

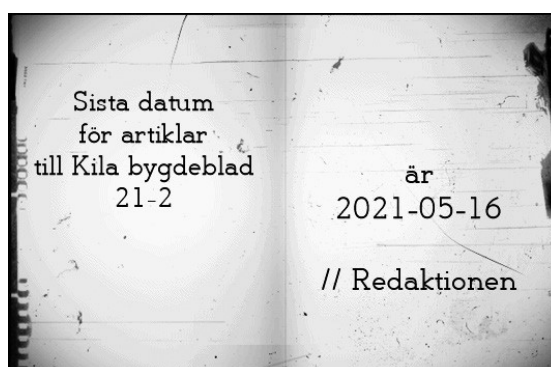
Vi fortsätter vårt arbete i Byalaget trots Corona. Och fortsatt med Skypemöten. Vi har ju inte så mycket verksamhet av förklarliga skäl förutom det som har med bygdebladet att göra. Och det arbetet fortsätter, men utan några direkta intervjuer. Vi har en del åtagande med Kilaön och en del bryggarbeten som vi ska utföra under våren.

Hemsidan

Kom ihåg att besöka vår hemsida. www.kilabyalag.se Den är ganska ny och det finns en del nyttig information samt Bygdebladen från 2019 finns att läsa.

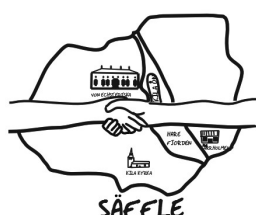
Tillönskar er alla en Härlig Vår och en Glad Påsk

Stefan Johansson

ÖSTRA & VÄSTRA
KILABYGDEBLAD

KILA BYALAG

Utdelas gratis till hushållen i Kila samt till kilabor som vistas på äldreboende.

Prenumeration för övriga 190:-/år
Bankgiro: 745-1750
Swish: 123 60 26 025

Ansvarigt utgivare
Stefan Johansson 070-218 23 65
E-post: boda.kullen@gmail.com

Kassör
Kenneth Almlöf 070-677 70 15
E-post: bokalmlof@gmail.com

Sekreterare
Åke Broström 070-562 25 84
E-post: bassudden@yahoo.se

Artiklar och annonsunderlag
mailas eller sänds till:
E-post: kilabygdeblad@gmail.com

Layout:
Linda Waaksma-Edens
0730261388
E-post: imjore@hotmail.com

Tryckt: Åmåls Grafiska AB

**Skall Bygdebladet fortleva behöver
vi fler som skriver i tidningen.
Vill du vara med och bidra i någon form,
hör av dig till någon av ovanstående.**

Inflyttade:

Ann-Charlotte Törnqvist	Kila Älvängen
Emil Backram	Rud Västra Kalleviken
Christian Ekström	Kila Prästgård Klockargården 1
Anneli Henriksson	Kila Prästgård Klockargården 3
Malin Andersson	Storekleven Östbacken
Sebastian Hiden och Linnea Utterdahl	
Barnen Tove och Valter	Kärrholmen Norra Bråten

Födda:

Alfred	
Hanna och Samuel Ottosson	Kila Sätters Gård

Längtan tillbaka

*Ack hur lycklig man var i barndomens ängder,
det var sol det var lek det var blommor i mängder
Hur aningslös en trygghet så stor, mitt i allt fanns ju hemmet och mor och far
Ett litet rike man älskade så, även om dagar var kulna och grå.
Man levde i stämning av finaste dur i samhörighet med djur och natur
I sommarens solvarma dagar långa, var äventyren spännande och många,
så höstens dagar med färg och glöd i sammetskymning en måne så röd
Så kom vintern med snö över höstgrå mark, så roligt man hade med kälke och spark.
I tidig skymning runt gård och hus samlades vi kring aftonlampans ljus
Nu är barndomens hus en skogsplantering, det har kommit bort i planering.
Mor och far är borta för länge sen, aftonlampan stocknad och lyser ej igen.
Nu mals man sakta sönder i livets grottekvarn,
ack hur fiett jag önskar att åter vara barn.*

Dikt av min bortgångne mormor Margareta Strandh
Stefan Johansson

SÄFFLEBYGDENS HEMBYGDSFÖRENING

Säfflebygdens Hembygdsförening har en lång och växlingsrik historia. Redan 1924 samlades några eldsjälur för att bilda en hembygdsförening. Ursprungstanken var att föreningen skulle ha Näs och Gillbergs härader som sitt intresseområde. Föreningen gavs därför namnet Näs-Gillbergs hembygdsförening. Eftersom bland annat Gillberga valde att bilda en egen hembygdsförening ändrade man ganska snart namnet till Säfflebygdens Hembygdsförening.

Efter en genom åren skiftande verksamhet är hembygdsföreningen, med bara tre år kvar till hundraårsjubileum ännu livaktig med omkring 175 medlemmar.

Hembygdsgården

Det skulle dröja sju år innan Säfflebygdens hembygdsförening

kunde inviga sin hembygdsgård. Vägen dit kantades av flera olika alternativ, men valet föll 1928 på den öde mangårdsbyggnaden på Bockerud i Djupviken, Kila. Huset lär ha byggts omkring 1800 av Olof Andersson – eller Bocken som han kallades.

1930 flyttades stugan till Åsalunden vid Olof Trätäljagatan där Säffle köping erbjöd en tomt intill Åsalunden och dess gravhögar. Byggmästarna Ole Ericson i Värmlandsbro och Carl Jansson i Säffle fick leda nedtagningen och återuppbyggnaden av det som skulle bli Säffle hembygdsgård. Den 14 juni 1931 invigdes stugan under ledning av landshövding Abraham Unger. Invigningen blev för övrigt föreningens mest välbesökta tillställning. Mellan 2000 och 3000 personer hade slutit upp.

Samlingarna

I hembygdsgården finns i dag en ansevärd samling av föremål från det gamla bondesamhället eller med anknytning till bygden. Så gott som allt är gåvor som föreningen erhållit genom åren. Redan på 1920-talet påbörjades insamlandet. Ofta var det föräldrade bruksföremål som saknade värde för givarna men det kunde även vara kulturhistoriskt värdefulla föremål som skänktes till gården eftersom det ansågs trygga föremålets framtid. Än idag händer det att säffleborna förser hembygdsgården med föremål som de hittat i sina gömmor. Samlingarna innefattar också en mängd fornsaker. Det är främst hembygdsvetaren Iwan Schyman som samlat ihop dessa.

Din researrangör på hemmaplan

Vi erbjuder totallösningar för din show, konsert, kryssning, shopping, resor mm för såväl privatpersoner som företag.

Vi har moderna, säkra och bekväma bussar i olika storlekar för att kunna anpassa oss till dina behov

Välkommen!

Vi finns för alla!
Det lilla företaget med de stora möjligheterna!

NYSÄTERS / BUSS AB

0533-300 45
Info@nysatersbuss.se • www.nysatersbuss.se

LP:s Biodling AB

honung • vaxkakor • Lindesa bisalva • ljusvekar
samt allt till din biodling

Butiken i Torstensbyn är öppen alla vardagar
9-16

Tel: 0533-63111 • www.lpsbiodling.se
Vi finns på Facebook och Instagram!

**Kök, inredningar,
dörrar samt andra
snickerier tillverkas
efter dina önskemål**

TF Snickeri
Thomas Felth, Smedbyn, Säffle

0533-631 27

Alltmer stadens hembygdsgård

I Säffle kommun finns idag åttskilliga hembygdsgårdar och hembygdsgårdar. Detta innebär att Säffle hembygdsgård alltmer har blivit centralortens. Säffle, Sveriges yngsta och "sista" stad har en gedigen historia som industri- och handelsstad. Av denna anledning byggdes ett annex vid hembygdsgården, med invigning 2008. Här finns dokumentation och föremål som levandegör Säffles lite modernare historia, t.ex. den imponerande radiosändare som byggdes av Petrus Jakobsson 1926 och som fungerade som rundradiosändare till 1959. Här finns

också den fantastiska fotosamling, om mer än 200 000 bilder, som är resultatet av åratals digitalisering av foton från Säffles fotografer genom tiderna. Mest känd är väl Ludvig Åberg, fotograf i Säffle i 67 år. I annexet finns också Åbergs ateljéutrustning uppställd

Aktiviteter

Under sommaren har vi hembygdsgården öppen i görligaste mån och alltid på beställning. Vi träffs en gång i veckan och arbetar med underhåll och vård av husen och omgivningarna. En populär tillställning de senaste åren har varit en allsångskväll

tillsammans med Visklubb 67. Tillsammans med Säffle kommun har vi medverkat i framtagningen av skyltar utmed Byälven och Säffle kanal. Här visar äldre bilder hur samma utsikt kunde te sig för 50-100 år sedan. Vi anordnar också vandringar med berättelser om älvens och stadens historia. Vintertid anordnar vi regelbundet välbesökta föredrag om Säffles historia. Vi har en hemsida www.safflehembygd.se med information om föreningen och vi har en Facebookgrupp "Säfflebygdens hembygdsgård", med närmare 1000 följare, där vi regelbundet lägger ut bilder och berättelser om Säffles historia.

Som ideell förening är vi beroende av våra medlemmar och vi välkomnar alla som vill vara med och stödja vår verksamhet.

Lennart Stolpe
ordförande i Säfflebygdens
Hembygdsgård

WALLS MÖBELVERKSTAD
SÄFFLE
förfrågan omklädsel skickas till
wallsmobelverkstad@gmail.com

Svenska Gårdar
Säljer och värderar gårdsegendomar över hela Sverige
Säffle 0533-104 10 • www.svenskagardar.se

SCHULLSTRÖMS BYGG
0730254525
www.schullstromsbygg.se

Vi kan förvara det mesta!
Förråd • Bilar • Båtar
Du kan även hyra Kylrum
och Boulebana Inomhus
Vallarna AB
Värmlands Nysäter
Lars-Åke på 070-641 38 87
eller vallarna@banhof.se

Summering av året 2020 med KILA RUNT gänget.

Aktiviteter som vi gjort:

Delat ut våra "Kila Runt" reflexvästar i April

Promenad i Långserud/Wiksfors med möjlighet att köpa mat.

Halvårsrapport. (Vilka som har gått flest gånger, och hur långt)

Firat 2-årsjubileum i augusti

Sommarträff i Hamnen vid glasskaffe i Borgvik. (Mycket lyckad)

Våffelgrillning i Drössviken

En tur till Getebolsviken

Glöggpromenad i Borgvik

Nyårsfirande med promenad och sopplunch hos Birgitta i Sjödalen.

Vi har under året som gått varit 1360 "huvuden" ute och gått ca 605 mil. Hur många hundar har jag tyvärr ingen koll på, men dom är många.

Detta är en hissnande siffra som för mig är helt ofattbar när man tänker på året som har varit. Men vi fortsätter att trampa på. Våra flesta promenader ligger på 2-5 km, då detta är en lagom längd för många. Jag beundrar alla som i ur och skur kommer på våra promenader,

många har sagt att detta är det enda sättet att träffa folk, prata lite och komma ut och röra på sig.

För visst är det enklare att ta sig ut om man har en dag och tid att passa.

Sen får vi ju inte glömma våra duktiga äldre som kommer och fixar när vi har möjlighet till att grilla.

Ni som inte vill vara med att gå, finns det möjlighet till lite social samvaro vid brasan istället.

Vi har promenaderna med reservation för väglag, jakt mm. Vi lägger till några nya slingor då och då, sen uppdaterar vi gamla.

Planer för i år! Ja vi fortsätter att trampa på i ur och skur, och hoppas på att pandemin ska klinga av.

Vi hoppas hitta några nya stigar/vägar, några har vi redan och några väntar på att hittas.

I år kanske vi ska promenera/cykla och samla in pengar till Majblomman, men det är bara på planeringsstadiet än.

Har ni några andra idéer så hör gärna av er.

Så ni som kör efter vägarna och ser en massa gula västar, det är inte pensionärshemmet som brunnit, utan det är bara vi som är ute och har trevligt.

Undertecknad vill också passa på att tacka för dom fina blommorna och korgen med "godis" jag fick på nyår.

Vill ni vara med och gå hör bara av er till Roger eller Birgitta

Roger Nilsson 070-326 97 15

Birgitta R Persson 070-670 70 69

Roger och Birgitta

"Kila Runt"

Majblomme promenad/cykeltur den 2 maj

Vi hade tänkt ha en promenad/cykeltur och samla in pengar till Majblomman i Säffle.

Tanken är att gå en sträcka, betala en startavgift på några tior och sen valfritt belopp.

Det kommer att finnas några depåer efter vägen där det serveras tex kaffe saft och korv.

Väg är inte riktigt planerad än men det kan bli att vi utgår från Kila Kyrka, går pilgrimsleden till Baa, där det kommer att finnas en depå. Sen vidare till Von Echstedtska gården där det också kommer att

finnas en depå, sen tillbaka till Kila kyrka via Lövenborg.

Den som inte vill gå hela vägen kan hoppa på vart som helst under vägen, det kommer att finnas transporter som går till och från olika ställen.

Sträckan totalt är ca 19 km.

För den som inte vill gå/cykla finns möjlighet att ge ett bidrag ändå, men vi vill gärna att ni hejar på oss efter vägen.

Men än är inget spikat, så vi är öppna för förslag. Men en promenad/cykeltur med insamling till Majblomman vill vi gärna få till.

Så det kommer mer info framöver när vi filat mer på detta.

Vi tittar också på möjligheten att hitta några som vill sponsra med korv, korvbröd, kaffe, saft och lite annat smått och gott.

Tänk på "Många bäckar små"

Birgitta R Persson

Datum	Månad	Dag	Samlingsplats
4	Apr	Sön	Badplatsen vid Baa
7	Apr	Ons	Kila Fh / Mörtleksudden
11	Apr	Sön	Vässby
14	Apr	Ons	Guterud (Grill)
18	Apr	Sön	Rörkärr Kvarnbråten (Elvy)
21	Apr	Ons	Sjöbyn
25	Apr	Sön	Drössviken (Grill)
28	Apr	Ons	Buvattsrönningen
2	Maj	Sön	Hultet
5	Maj	Ons	Hökeladan (Grill)
9	Maj	Sön	Hösåsklätten / V. Nysäter (Grill)
12	Maj	Ons	Dyvlanda
16	Maj	Sön	Oxklämmastigen
19	Maj	Ons	Kila Fh/Torp
23	Maj	Sön	Larstugan / V. Takene
26	Maj	Ons	Mosserud (Grill)
30	Maj	Sön	Badplatsen vid Baa
2	Jun	Ons	Elljusspåret i V. Nysäter (Grill)
6	Jun	Sön	Rörkärr / Gärdet (Grill)
9	Jun	Ons	Fölungestenen
13	Jun	Sön	Getebolviken
16	Jun	Ons	Badplatsen vid Baa
20	Jun	Sön	Kila Fh / Mörtleksudden
23	Jun	Ons	Vässby
27	Jun	Sön	Guterud (Grill)
30	Jun	Ons	Rörkärr Kvarnbråten (Elvy)

Med reservation för ändringar

**SANNES
BYGG**

NYBYGGE
TILLBYGGE
ROT-RENOVERING

072-217 15 10

www.sannesbygg.se

Tankar kring ett foto.

Den oförtröttlige Carl-Johan Ivarsson förnöjer oss ofta med bilder och texter från äldre tider; är du intresserad finner du dem i Facebook-gruppen Kila Socken. En av de mer intressanta är den, som är bifogad till den här artikeln. Bilden är tänkvärd ur flera aspekter och här kommer några av mina funderingar.

Bilden är från Torstensbyns Missionshus och av den kan man utläsa att den är tagen vid något utbildningstillfälle i sjukvård. I högra kanten kan man se en kvinna i prydlig sjuksköterskeuniform, förmodligen kursledaren, och i förgrunden ligger en man på bår. Några är också bandagerade på olika sätt. När kan man ha dragit igång en sådan utbildning? Min tanke är att bilden är tagen i början av andra världskriget, kanske något efter Tysklands invasion av Norge 9 april 1940, då kriget kröp obehagligt nära våra bygder. En tysk invasion var inte på något sätt utesluten och att man anordnar sådan här utbildning visar att man även insåg att civila behövde lära sig hantera en ev. krigssituation. Tyvärr var jag som ung inte värst intresserad hur de äldre upplevde hotet från den tyska annekteringen av Norge.

Min mor är f.ö. med på bilden, så hon hade säkert kunnat berätta mycket intressant. Jag har läst en bok med den suggestiva titeln ”Att leva granne med ondskan”, som handlar om hur närheten till det ockuperade Norge påverkade framförallt politiska skeenden i Sverige men även gemene mans liv. Hörde en gång en lokalhistoriker berätta om kriget från ett lokalt perspektiv, men inte heller han kunde hänvisa till några skriftliga källor som brev eller dagböcker och som kunde kasta ljus över hur lokalbefolkningen upplevde krigsåren från sitt perspektiv.

Något som jag däremot har hört berättas om är de finska barn som kom hit under krigsåren. Levnadsförhållandena i Finland var svåra under krigsåren och många i Sverige ville på olika sätt ge sitt stöd till Finland. ”Finlands sak är vår” var parollen. En del män gick in i den finska armén medans många andra, framförallt kvinnor, engagerade sig i att hjälpa de finska familjerna, främst barnen. Så föddes tanken att små finska barn skulle få komma till Sverige och tas om hand av familjer här tills det blev fred och bättre tider i Finland.

70 000 barn kom så till Sverige och 5000 blev kvar efter krigets slut. Min faster och farbror, Elin och Karl Larsson i V:a Takene, tog emot en flicka, som kallades Pipsa, tror inte att det var hennes dopnamn. Elin och Karl var barnlösa och Pipsa blev högt älskad. När hon så småningom återvände till sin familj blev förstås saknaden svår. Är du intresserad av dessa frågor kan jag varmt rekommendera en bok av Anna Takanen: ”Sörjen som blev”. Annas pappa kom hit som krigsbarn och blev kvar i Sverige. Boken handlar om pappans liv i Sverige, hans relation till sin svenska och finska familj och hur det också påverkat dottern, författaren.

En annan fundering jag får när jag tittar på fotot: Så mycket folk det fanns i bygden! Merparten av personerna var förmodligen medlemmar i Missionsförsamlingen, bodde i närområdet och befinner sig i den yngre medelåldern. Befolkningspyramiden från den tiden är den motsatta från dagens. Flykten från landsbygden har ännu inte börjat, men är i ett tidsperspektiv inte långt borta. Och hur kommer vår bygd att se ut om ytterligare åttio år?

En sista fundering: Vad folk klädde upp sig förr när man lämnade hemmet? Vi skjorta och slips när man gick på sjukvårdskurs. Det var tider det!

Text: Gunnar Axelsson
Bildscanning: Carl-Johan Ivarsson
och Malin Axelsson

Karl och Elin Larsson, Larsstuga i Västra Takene, med Pipsa, krigsbarn från Finland.

Foto från sjukvårdskurs i Torstensbyns missionshus.

Övre raden från vänster:

Okänd, Iris Andersson, Anna Andersson, Ingeborg Svensson, okänd, Anna Karlsson, okänd, Elsa Karlsson, Ella Berggren, okänd, Hilma Delin, Solveig Andersson, okänd, Gun Jansson.

Mittenraden stående från vänster:

Margit Larsson, okänd, Karin Jansson, okänd, Ragnar Pettersson, Albert Larsson, okänd, Greta Karlsson, okänd.

Främre raden, sittande:

Erik Pettersson, Oskar Larsson, Helmer Karlsson, Lars Östlund, Ingeborg Axelsson, Samuel Larsson.

Liggande på båren:

Arvid Östlund

Rubens Maskin AB

Krossat bergmaterial i alla förekommande grovlekar för slitlager, bärlager och underbyggnad av vägar samt singel för gjutning.

Vi levererar eller du hämtar själv vid Dyvlandakorset

Ring för prisuppgift: Sven-Erik 070-522 14 63 • Ruben 070-343 20 70

Öppet: Måndag-fredag 7.00-16.00

Vad har folk livnärt sig av i Kila?

Vid släktforskning kan många konstatera att de flesta förfäder har varit bönder. Andelen sysselsatta inom jordbruket i Sverige var vid mitten av 1800-talet omkring 80 % för att idag ha sjunkit till någon procent. Inom denna grupp var dock förutsättningarna olika, om man ägde egendom, arrenderade mark eller var i tjänst hos någon annan. Egna företagare idag kan få vara beredda att syssla med en mängd uppgifter, inte bara den huvudsakliga verksamheten. Även i äldre tider är det lätt att föreställa sig att arbetsuppgifterna var mångskiftande och krävde kunnighet inom många områden. Självhushållning och egentillverkning var den rådande principen. Syftet med denna artikel är att uppmärksamma verksamheter i bygden som bedrevs av bönderna vid sidan av lantbruket. Jag utgår här främst från den by jag känner bäst till, Sandbol, men jag gör det i förhoppning om att fler dokumenterar det som ni känner till i olika delar av socknen. Kanske kan fler bidra med liknande i kommande

nummer av Kila bygdeblad, och om inte allt får plats här bör vi kunna samverka i digital form. På en av de äldsta kartorna över Sandbol från 1775 finns en kvarn utmärkt vid bäcken i närheten av soldattorpet Sandbergskerud. Denna beteckning finns inte kvar på senare kartor så det är svårt att avgöra hur länge den var i bruk. Sänkningen av sjön Summeln kom att ge mer areal att bruka, i alla fall till en början. Idag är det mesta igenväxt – men god växtkraft är det i den gamla sjöbotten. Nedanför Ängkullen där Sandbolsbäcken närmar sig sjön finns "Sågkula", men idag finns inte några direkta spår av någon såg. I Öxnevål finns exempel på såg i senare tid. I närheten av Ängkullen ska det också ha slagits tegel, men kvaliteten på detta låter jag vara osagt. Andra material än tegel har använts i stor utsträckning för ladugårdarna i trakten. Sandbol kan sägas göra skäl för sitt namn på flera sätt. Den sandiga jorden lämpar sig väl för potatisodling och i mitten av

1900-talet utvanns en mängd grus och sand som bland annat kom att användas vid Säffle stads expansion. Efter att verksamheten upphörde har de flesta branter jämnats till och nu växer här skog. Vid någon av vandringarna i skogen som barn så stötte jag på en cementerad källare invid grusgropen. Efterfrågningar visade att denna källare använts för att förvara mat till en rävgård. Sådana fanns det flera av i Sandbol. Ett kontrakt finns bevarat från 1936 där Axel Danielsson upplåter mark för en rävgård på 48 x 36 meter till Ernest R. Pettersson & Co. Arrendesumman var 70 kr per år. Ernest eller Ernst var från Villan i Sandbol men hade blivit amerikansk medborgare efter att ha bott i USA och utbildat sig till pastor. Han tog sig senare efternamnet Raimer och verkade som pastor i olika församlingar. I Kila församlingsbok 1920-39 anges Karl Wennsten på Vall ha yrket rävskötare. Han flyttade in från Långserud 1934 och fortsatte till Tängelsrud 1937. Impulsen kan ha kommit från Svaneholm där guldkungen John Bryntesson haft liknande verksamheter, även i Långserud fanns det rävuuppfödning. Av rävgårdarna finns idag inte så mycket spår, men "rävkällaren" lär stå kvar länge än. I uthusen vittnar en mängd ryssjor och nät om att intresset för fiske varit stort i släkten. Axel Danielsson, min morfars far, satt ofta i gungstolen i köket i Sandbol och knöt ryssjor och på våren klubbades gäddor genom den tunna isen. Vid ett tillfälle kom en sådan gädda väl till pass. Sonen Sigfrid hade varit till Säffle för att sälja styckat kött på torget. Den aktuella dagen var dock ej torgdag vilket retat upp någon av Bröderna Andersson som hade charkuteri i Werm-

landsbankens hus. Väl hemkommen berättade han om detta och var bekymrad för efterspelet. Det löser vi menade Axel och skickade med en gädda vid nästa tur till staden. Tydligen var variationen i kosten välkommen, för någon anmälan om den olovliga köttförsäljningen blev det inte. Byggnadsarbete och hantverk har för en del varit en kompletterande sysselsättning. Viktor Karlsson i Sandbol, född 1905, var anlitad som snickare på olika ställen. Nyligen dök hans namn upp när det renoverades på Måsen, han hade skrivit sin autograf som sedan dolts. När von Echstedtska gården rustades upp av Värmlands museum var han med även där. Inbjudan till invigningen är bevarad. Viktors bror John Karlsson på Ängkullen var hantlangare till Valdemar Andersson i Rangleby när han gjorde rörmokeriarbeten. Han var också anlitad som frisör för en del gubbar. När han tröttnade på detta lät han texta en

skylt och hängde på ytterdörren för att meddela att klippningen hade upphört. "Verkstaden har upphört" stod det också på dörren till Gustav Ödkvist bilverkstad i Sandbol. Vid sidan av lantbruket och verkstaden hade han också uppdrag inom eldistributionsföreningen. Jag kommer själv ihåg att när åsken hade orsakat strömavbrott på 1980-talet så fick Gustav träda in och byta ut någon säkring. Korna och hönsen sköttes av systrarna Karin och Rut som också flitigt plockade bär och svamp för att sälja på torget. En historia i släkten berättar om när Vilhelm Danielsson, bror till förut nämnde Axel, råkade illa ut när han skulle sälja äpplen. Familjen bodde då på Stenhuset, granne med von Echstedtska gården. Mor Gustava, född i Kilerud, hade återkommit från Norge till Kila med fem söner som alla talade norska. Året var 1905 och Vilhelm skulle sälja äpplen på tor-

get i Karlstad. Väl där misstänktes han för att vara norsk spion, läget var spänt i Karlstad då förhandlingarna kring unionsupplösningen pågick. Vilhelm gick dock fri. Helt säkert finns det fler exempel på verksamheter som har kombinerats med jordbruk. En växande del av befolkningen kom också att jobba heltid inom andra yrken. En näring som förtjänar en egen artikel är handeln. Enbart i Sandbol har det funnits två affärer, varav den ena, Villans Handel, fanns kvar till 1994. Här kan nämnas att Lars Pettersson från Villan som startade LP's biodling inte var först i sin släkt med biodling även om kuporna ser lite annorlunda ut nu. En kupa som vi hittade på Hytta i Sandbol var gjord av halm.

text och bilder
Henrik Olsson

Kila

Ärade kunder torde beakta, att från och med måndagen d. 10/7 kommer vi att ha lunchstängning mellan 12.30—13.30.

Teodor Pettersson	H. Dahlqvist
Lövenborgs handel	Norra Eds handel
Gottfrid Olausson	Henrik Andersson
Bröderna Eriksson	Ruds Diversehandel
G. B. Johansson	

**Vill du få håret klippt ?
Permanentat ?
Färgat ?**

Ring mig på
0722 465 111
Så kommer jag till dig!

Kerstin Jakobsson
Buvattsrönningen

INTRÄDESKORT

till invigningen av den von Echstedtska gården Västra Smedbyn i Kila onsdagen den 4 juni 1958 kl. 15.30

Nº 125

Som några redan har hört men kanske inte alla vet, är att Kila har fått en ny webbsida. www.kilabyalag.se har ett nytt och fräscht utseende men vi behöver en bildbank. Denna bildbank vill vi använda för att lägga in fina bilder från Kila. Därför organiserar vi en fototävling just för Kila.

- ☐ Tävla om bästa KILA-bilden, tävlingen pågår till den **31 maj 2021**
- ☐ Juryn består av 2 personer ur byalaget och Ronny Karlsson från

Denna bild finns i Byalagets arkiv.

Kan det vara från första spadtaget till Fiskarberget?

Vilka är personerna. Några är lätta att känna igen andra svårare. Det är ändå ca. 30 år sedan. Barnet som sliter så med spaden är nu vuxen vem är det. Med namn, datum, plats och tillfälle så blir bilden värdefull att bevara för framtiden.

Sista chans: Fototävling Kila

**manne
foto ab**
SÄFFLE

www.mannefoto.se
ronny.karlsson@mannefoto.se

- Manne foto Säffle
- ☐ Vinnaren av tävlingen får bilden som ett tavla 30x40 cm med ram med värde av 600 kr, utdelas rund midsommar 2021
 - ☐ Döp namn på bilden med förnamnet KILA-bilden och sedan vad bilden föreställer. Exempelvis: "KILA-bilden - Bad i Summeln".
 - ☐ Skicka in bilder du har tagit själv, flera bilder är tillåtna. Bilder behöver vara minst 3 megapixlar
 - ☐ Tänk på att bilden kan vara tagen när som helst på året, människor ska INTE vara igenkännings bara och bilden ska vara

- tagen i Kila mellan 2016 och maj 2021
- ☐ Tävlingsbidrag publiceras i Kila bygdeblad.
- ☐ Kila byalag förbehåller sig rätten att använda tävlingsbidragen redaktionellt eller i marknadsföring.
- ☐ Medlemmar i Kila byalags styrelse får ej vara med i tävlingen.
- ☐ Bilder skickas till kilabygdeblad@gmail.com, Glöm inte att ange ditt namn, adress och telefon nummer i mejlet.

Lycka till....

Byalagets arkiv har en mängd bilder bevarade. Många med personer. Nästan inga har någon text som säger vilka personerna är och varför kortet togs. Bilderna är inte äldre än att många känner igen personerna. Om någon känner för att skriva på baksidan av bilderna vilka personerna är så skulle det vara

värdefullt. Om ytterligare 30 år så blir det svårare.

Hör av er till :
Arne Berg.
E-post, kilakasa@bahnhof.se
Tel 170-679 43 02

Orörlig satellit.

De äldre av Bygdebladets läsare minns kanske när de första gången stötte på ordet satellit. För egen del tror jag att det var någon gång på 1960-talet, då USA skickade upp rymdfarkoster, som kallades satelliter; den ryska varianten kallades ju sputnik. Enligt Google var ryssarna först i okt. 1957 och amerikanerna kom några månader senare. Satelliterna var ju rörliga, de kretsade i en bana runt jorden. Men nu för tiden används ordet även om något som verkligen inte rör sig, nämligen om gödselbrunnar. På riktigt stora jordbruk har man väldigt stora gödselbrunnar för flytgödsel, det rör sig om brunnar på många tusen kubikmeter. För att förkorta transporterna när gödseln skall spridas ut på åkrarna, som ofta kan ligga flera kilometer från gården och utöka lagringskapaciteten byggs något som kallas satellitbrunnar och de placeras så att transporterna blir så rationella som möjligt. För att fylla dessa används stora "tankbilar". Det blir billigare än att använda traktor och "vanlig" flytgödselspridare" och dessutom hindrar den inte trafiken lika mycket som en traktortransport

I början av januari fick jag se en

sådan transport vid en gödselbrunn i Torstensbyn. Den hyrs av Guteruds Gård i Långserud. Gården ägs av tre bröder Jakobs-son och här byggdes 2012 en ny ladugård för ca 300 kor plus rekryteringsdjur. Jag har varit på besök i den nya ladugården några gånger och det är verkligen en omvälvande upplevelse för den som är uppväxt på en bondgård med 6-8 kor på 1950-talet. I dessa dagar, då TV visar upp bilder på misskötta djur, så är detta ett bra exempel på motsatsen. Här har både djur och människor det bra, bättre än de hade det under min uppväxt, även om storskaligheten gör upplevelsen annorlunda. Här kan korna äta när de vill, lägga sig i ett liggbås och vila när de vill, bli mjölkade när de vill, och bli kliade av en borste när de vill. I framtiden kommer storleken på på ladugårdar säkert att växa ytterligare; tror att snittbesättningens storlek nu är drygt hundra djur. Senare köpte bröderna också Säter's gård i Kila och för några år sedan större delen av Klockaregården också i Kila. Säter byggdes om för mjölkproduktion och där finns nu ca 70 mjölkkor. Företaget sysselsätter totalt 11 personer och av dessa är

fyra barn till bröderna. Tankbilen hämtar gödseln i Guterud och kör och tömmer den i satellitbrunnen. Man har satellitbrunnar även på Älvängen och i Sillerud plus en extra brunn på Säter. Totalt produceras på Guterud och Säter ca 20 000 kubikmeter flytgödsel. En blir imponerad av den moderna tekniken. Tanken på lastbilen rymmer 34 kubikmeter. Föraren sitter i lågskor inne i bilen och svänger ut ett teleskopiskt rör, som fyller respektive tömmer tanken och det tar inte många minuter. Bilen ägs en entreprenör, som är specialiserad på sådana uppdrag. De arbetar inom stora områden och därför finns det möjlighet att övernatta i bilen, som f.ö. är mycket välutrustad vad gäller god arbetsmiljö. Någon som minns gamla tiders gödselspridare, som drogs av parhästar och fylldes m.h.a. en gödelgrep? Efter en arbetsdag med den behövde en inte gå på gym på kvällen.;>)

Text och bild:
Gunnar Axelsson

Kila Östra bygdegårdsförening har haft årsmöte

Kärrholmens bygdegård har haft årsmöte på distans för Kila Östra bygdegårdsförening. Föreningen har under året haft en mycket begränsad verksamhet på grund av pandemin. Bygdegårdsföreningen har anordnat följande aktiviteter, varav ett flertal i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan: tre filmkvällar, en föreläsning med ämnet funktionsmedicin. Under april genomfördes fyra kulturvandringar. På grund av att alla planerade aktiviteter blev inställda så återupptogs kulturvandringarna under juli, augusti och september. Vad gäller fastighet och inventarier så har en ny varmvattenberedare inköpts och husets ventilationssystem har

kompletterats och besiktigats. Badplatsen vid Haglandet har hållits i ordning hela sommarsäsongen.

Tre nummer av "Bygdegårdsnytt" har producerats och delats ut på östra sidan.

Till ordförande valdes Lars Anders Sjögren och som ledamöter valdes Cathrine Gunnarsson, Aina Danielsson, Ewa Sjögren, Sven Melin Svensson, Jan-Erik Ström, Sven Gerdin och Margareta Nilsson. Nyval ersättare Lina Bodin och Linnéa Utterdahl. Som revisorer valdes Runa Mohlin samt Carina Karlsson. Till valberedning valdes Anders Gunnarsson, Chatarina Grammenis och Yvonne Take.

I nuläget har vi inga inbokade aktiviteter förutom att vi börjar med våra onsdagsvandringar igen den 7 april med samling vid bygdegården klockan 17.30. Kom ihåg fikakorg. Men förhoppningen är att pandemin släpper sitt grepp och att vi kan återgå till det normala. Vidare information kommer Du att finna via vår hemsida, karrholmen.se. Vi finns även på facebook, sök kila östra bygdegårdsförening.

Ewa Sjögren

VVDS

DIN PARTNER I SKOGEN

www.vvds.se

**MATJORD & GRUS
BARKMULL & TÄCKBARK**

**Lastväxlare
Hjullastare
Grävmaskiner**

- Säffle 070 - 665 06 91 -

**jocke@jpentreprenad.se
www@jpentreprenad.se**

Ett lönsamt medlemskap.

Nu får Mellanskogs medlemmar
i Värmland 4,6 miljoner kr i utdelning.

Bli medlem du också – ring mig!
David Axelsson, 010-482 81 94.

mellanskog.se

MELLANSKOG

Prisvärd manuell Skogsvård
på dina marker

Röjning, Plantering, Vindfällor
Gallring utföres med Rottne H8

Kontakta
Johan Graad
070-600 95 19

Öka skogens värde

Röjning & plantering utföres

Hans Eriksson
Bolet, 070-208 36 30

allt du behöver inom
tryck
**GRAFISK
& DESIGN**

Två Tryckare AB

Besöksadress: Nygårdsvägen 7, Åmål
Postadress: Box 307, 662 27 Åmål
order@2tryckare.se • 0532-109 79

Åmåls Grafiska AB

Besöksadress: Nygårdsvägen 7, Åmål
Postadress: Box 71, 662 22 Åmål
info@amalsgrafiska.se • 0532-126 60

grafisktcenter Grafiskt Center

Positivt styrkebesked från vårdcentralen i Värmlands Nysäter!

Vi har fått tillåtelse att kopiera en artikel från sockenbladet i Långserud.

Det berör oss i Kila också. Det är Louise Emilsson som skriver.

Året 2020 visade sig bli verkligt utmanande för oss alla pga. COVID-19 pandemin. Vårdcentralen i Nysäter blev i mars omgjord till luftvägsmottagning och när den sedan stängde vid midsommar var framtiden mycket oviss.

Men med pandemin kom plötsligt också nya insikter.

Mindre enheter, som länge varit nedläggningshotade, sågs plötsligt som möjliga tillgångar igen.

Vården måste komma närmare patienten. Gott så!

Tjänster utlystes och vi öppnade igen i oktober. Jag tillträdde som biträdande enhetschef och läkare, båda på deltid, samtidigt som jag också kommer fortsätta med min forskning. Det fantastiska personalteamet består även av: Lisa Sallmén läkare, Beate Frigren Karlsson och Lena Dahlin distriktssköterskor, Maria Byqvist och Hajir Alsin undersköterskor

Louise Emilsson

och Gunilla Jansson vårdadministratör. För tillfället har vi också en ST-läkare – Marianne Bergdahl, som snart är färdig distriktsläkare. Vi hoppas kunna rekrytera fler ST-läkare, eftersom det är väldigt motiverande att ha utbildningsläkare på arbetsplatsen. Känner du någon lämplig? – tipsa dem att höra av sig till mig!

Organisatoriskt är vi fortfarande en filial till Säffle men jobbar nu mer självständigt och har åter fått ett eget telefonnummer: 101-838 10 10. Vi har öppet månd-torsdag och på fredag förmiddagar provar vi att åter igen hålla öppet på distriktssköterskemottagningen i Svanskog.

I vårt arbete för ökad självständighet och kanske även bli en egen enhet, är det viktigt att veta hur stort patientunderlaget är. Det är därför angeläget att alla som önskar få sin vård hos oss listar sig aktivt med vårdval Säffle Nysäter (detta sker genom att man lämnar in en listningsblankett till Gunilla Jansson i receptionen). Samarbetet med Säffle

fungerar nu väldigt bra och det är också där all COVID-vaccination kommer att ske.

Under sommaren kommer vi sannolikt att hålla stängt under 5 veckors tid för att vårdpersonalen ska få en välförtjänt semester. Vid behov av akut vård under den tiden

kommer den erbjudas i Säffle, där vi också kommer tjänstgöra några dagar var.

Jag hoppas att alla är vaccinerade innan sommaren och att vi därmed slipper social distansering och dubbla munskydd/visir. Till dess får vi njuta av Värmlands bästa skidspår!

Vänligen,

Louise Emilsson,

MD PhD.

Specialist i Allmänmedicin & Biträdande chef, Vårdcentralen Värmlands Nysäter/Säffle. Associate Professor, Universitetet i Oslo.

PS. Den som tidigare listat sig för Vårdcentralen i Nysäter behöver inte lista en gång till. Det ligger kvar.

Blanketter finns på vårdcentralen och på datorn 1177. (Rds. Anm)

I denna ljuva vintertid, gå ut min själ och gläd dig vid den gode Gudens gåvor.

Ja, bara genom att ändra på ett ord i inledningsstrofen till psalm 534 får man en text, som som passar väl till hur det var sista helgen i januari. Ja, även den som inte är religiös kände tacksamhet för naturupplevelsen. Gnistrande kallt, klarblå himmel och näst intill blankis över hela Summeln. Den långvariga kylan hade skapat en tjock is, som gjorde att man utan att vara rädd kunde skrinna var som helst på sjön. Nog är det något speciellt att ta på sig skridskor och glida ut på isen; det är

en slags frihets känsla som sprider sig i kroppen; på något vis kommer man mer i samklang med naturen, kanske har vi kvar gener från den tid då vi levde mer på naturens villkor.

Det är inte ofta man får uppleva sådana dagar. Och som ett memento läste jag i en tidning samma helg, att isarna vid polerna smälter i allt snabbare takt och att jordens medeltemperatur sakta stiger. I spåren av kylan under slutet av januari dyker de som förnekar den globala uppvärm-

ningen upp. Att det skall vara så svårt att skilja på väder och klimat. Fast jag hoppas faktiskt, mot bättre vetande att de har rätt. Annars kanske kommande generationer inte ges möjlighet att uppleva sådana vinter dagar som vi har gjort.

Text
Gunnar Axelsson

Bild
Malin Axelsson

Att hålla balansen...

Nu har vi tagit ett stort kliv över tröskeln; obalansen har varit gränslös i all synnerhet med tanke på vad gäller ovissheten om det vardagliga, vår hälsa, välfärd, ekonomi, barn samt äldreomsorg. Med detta sagt, vi har lämnat året som gått bakom oss med ofattbara tragiska händelser som följd av en pandemi. Med nya perspektiv i bagaget, går vi sakta men säkert framtiden till mötes med ett gemensamt hopp om en pandemifri värld.

Möjligheterna kan bli både många och obegränsade, vill man så kan man brukar det ju heta i mångt och mycket. Dock är det ett helt annat kapitel när tröskeln står för dörren och visar sig vara i alla fall till synes oöverstigligt... ja då är det lätt att tappa balansen. Alla oförutsedda utmaningar kommer som en överraskning. Perspektivet om en själv liksom perspektivet gentemot andra kan komma att förändras, man hamnar liksom i ett obalansens tillstånd.

En god utgångspunkt är att trivas med sig själv och andra, vilket kan bidra till en positiv anda mellan olika perspektiv, gamla beprövade liksom nya. Allehanda regler samt

restriktioner kan ibland innebära både små och stora utmaningar. I all synnerhet om det innebär förändringar. När det vardagliga sätts på prov, då är det kanske inte så lätt att "hålla i och hålla ut" hur gärna vi än vill och önskar.

Med detta sagt, det är inte bara en människas vilja som står på prov. Det måste vara allas vår vilja att "hålla i och hålla ut" om vi ska lyckas radera ett virus som globalt satt sina djupa spår. Lyckas med att hålla balansen, det kan vi bara göra om vi gör det tillsammans. Med andra ord; vill vi – så kan vi. Likaså, vad vi gör idag, kommer att ha betydelse imorgon.

Oro och ängslan är knappast något som undgått någon människa sedan mars månad i fjol. Vidare har detta lett till en önskad ensamhet särskilt bland våra äldre.

Ingenting har varit sig likt... stora och glädjefyllda högtider såsom påsk och jul firades kanske på de flesta håll under mycket annorlunda former.

Dock har allt en benägenhet att bli så bra som det bara möjligen kan bli. Att hitta en balans i en obalanserad värld, där omständigheterna liksom förutsättningarna är bland de allra sämsta, ja då har man trots allt lyckats.

Därtill finns Guds Son, vår Herre Jesus Kristus. Vår balans i en obalanserad värld, som skapar tro. En gåva vi inte bara får ta emot men också dela med varandra.

Anette Westermark
Präst

Kila/Gillberga församlingar

KOSKELA

Golv & Bygg AB

GVK-certifierad för våtrum

070 - 573 31 65

**"Ingenting är omöjligt -
det kan bara ta lite längre tid"**

Värmlands Museum

Förra sommaren var allt annan än ”vanlig” på von E. Men i år så siktar vi på att göra den så ”vanlig” som det bara går. Utställning? Javisst! Öppet café? Absolut! Vi märkte under förra året att besökarna som kom var väldigt duktiga på att ta till sig av de säkerhetsinstruktioner vi hade satt upp. Handspriten gick åt och det var ingen trängsel i caféet. I år tar vi med oss alla dessa lärdomar för att kunna ha von Echstedtska gården öppet under hela sommaren. Vi kommer att ha dagliga guidningar och, om restriktionerna tillåter, nya aktiviteter för barn.

Förra året hann vi inte riktigt klart med den utställning som var planerad, men i år kommer den

visas med flera tillägg. ”Trådar till 1700-talet” heter den och den lyfter de textila föremålen betydelse för hemmets inredning på 1700-talet. I herrgården kommer material, mönster och tekniker att visas som var vanliga vid tiden.

Öppnar gör vi lördagen den 29 maj, då förhoppningsvis även Säftele konstrunda går av stapeln, och håller öppet till den 15 augusti. Öppettiderna är som vanligt, tisdag – söndag 11-18. Utöver det har vi bokart in ett antal cafékvällar då vi har kvällsöppet. Dessa kvällar är planerade till vernissagen den 29 maj, 3 juli och 14 augusti. Beroende på hur restriktionerna ser ut då så kan dessa kvällar fyllas med program i form av musik,

aktivitet och föreläsningar, men det kan vi tyvärr inte gå ut med ännu. Vill uppmana er alla att hålla koll på våra sociala medier och Värmlands Museums hemsida där allt i så fall kommer att läggas upp. Tyvärr kommer det inte bli något midsommarfirande i år, men vi kommer att arrangera en dag för bifonden den 24 juli och såklart En dag i Aplegården den 18 september.

Så jag hoppas att vi ses i sommar på von E! Ni är alla varmt, varmt välkomna!

Daniel & Malin med personal

Daniel Olsson

Värmlands Museum
Besöksmålsutvecklare

VÄRMLANDS
MUSEUM

**Vedanläggningar, reparationer
& försäljning**

Allt i värme, vatten & avlopp

ERLEWEINS
RÖR

070-541 77 55 • 0533-621 31

Sjöbyn Framgården, 661 94 Säffle

Öxnevåls Gård

En liten bondgård i Kila med glada djur!

• Linderödssvin • Får • Getter • Höns • Ankor • Kalkoner •
• Duvor • Hästar • Hundar • Katter • Kaniner • Marsvin • Bin •

Vi säljer bland annat lamm- och grislådor

Följ vår vardag på Facebook eller Instagram
sök oxneval

Hör av er till Keiko vid funderingar: 073-3793542

JLB

BYGGHANDEL AB

ALLT FÖR BYGGET
Byggmaterial till rätt pris.

Vi erbjuder även ritservice vid om- & tillbyggnad, kök,
nyckelservice, plåtverkstad mm

Avelsåter 4, 661 94 SÄFFLE
0533-601 50 info@jlb.se

MOELVEN

**VI GER DIG RÅD SOM FÅR
DIN SKOG ATT VÄXA MER**

Tommy Johansson
070-517 26 30

Joakim Karlsson
070-600 87 01

AB JK:s Måleri

Stora Backa, Övre Träcka
Utför allt inom branchen
mail: l.takman@telia.com

070-382 83 42

Lars Takman